

คำนำ

เทศบาลเมืองวารินชำราบ ได้ดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ชุมชนชลประทานขึ้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ด้านวิชาการและด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งยังเป็นแหล่งสาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากขยะรีไซเคิล การหมักปุ๋ย อินทรีย์และการจัดการสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และศึกษาวิจัยแก่นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ เจ้าหน้าที่และประชาชนที่สนใจหน่วยงานต่างๆ ตลอดจน สนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองวารินชำราบได้มีการจัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายเน้นกิจกรรมที่มุ่งเน้น การปลูกฝังจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เรียนและประชาชนอย่างยั่งยืน ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรินำมาบูรณาการประยุกต์ใช้ในโครงการ และส่งผลต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ดีในชุมชนเมือง เป็นต้นแบบตัวอย่างที่ดีของการมีส่วนร่วมการจัดการสิ่งแวดล้อมของชุมชนและช่วยลดสถานะโลกร้อนในอนาคตได้

ประกอบกับ โครงการนี้สอดคล้องกับแนวนโยบายวารินเมืองน่าอยู่ "Warin Healthy City" ที่มุ่งเน้น "ชุมชนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม" โดยมีชุมชนชลประทาน ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่กว่า ๑๐๐ ปี เป็นพื้นที่ดำเนินโครงการ เนื่องจากชุมชนประสบปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและความสะอาด รวมถึงการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ที่ผ่านมา เทศบาลเมืองวารินชำราบ ได้ดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาขยะอย่างต่อเนื่อง เช่น โครงการชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ อาทิ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย และชุมชนชลประทานเองก็ได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากขยะรีไซเคิล และมีความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษา เช่น กศน. อำเภовารินชำราบ รวมถึงโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี นอกจากนี้ พื้นที่ดังกล่าวยังมีพื้นที่สาธารณะใกล้เคียงเก็บน้ำเสาะชุมชน และพื้นที่ราบลุ่มริมคลองน้ำสาธารณะ ซึ่งเอื้อต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองวารินชำราบจึงได้จัดทำโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) โครงการ “อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สวนสมุนไพร ชุมชนชลประทาน” เพื่อสำรวจ เก็บ รวบรวม ปลูก รักษา และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน รวมถึงเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย และการจัดการสิ่งแวดล้อมสำหรับองค์กรต่างๆ

ดังนั้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอดและสร้างความยั่งยืนในการดำเนินงานของโครงการ จึงได้มีการศึกษาถอดบทเรียนผลการดำเนินงานของชุมชนชลประทานเพื่อนำปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ตลอดจนแนวคิดการสร้างสรรค์นวัตกรรมผลงานจากชุมชน และความต้องการและการพัฒนาในอนาคต หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารการถอดบทเรียนฉบับนี้ จะเกิดประโยชน์แก่ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการนำไปปรับประยุกต์ใช้ที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ต่อไป

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน
โครงการศูนย์เรียนรู้เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ชุมชนชลประทาน

ประจำปี ๒๕๖๗